

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 25.08.2025
(протокол №1)

Силабус
навчальної дисципліни
Асистентська практика
2025-2026 - навчальний рік

Освітня програма Теорія та методика професійної освіти
Спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Галузь знань 01 Освіта
Рівень вищої освіти третій

Викладач (і)	Олена КРИВИЛЬОВА
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=3124
Контактний тел.	+380661807781
Е-mail викладача:	Krivileva.lena@gmail.com or kryvylova@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Вівторок 11 ¹⁰ -12 ²⁵ , 18 ⁰⁰ -18 ⁴⁰ ; Субота 13 ⁰⁰ -14 ¹⁵

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
6/180	-	-	180	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: інноваційні освітні технології, контроль, навчально- методичний комплекс, організаційні форми, оцінювання, освітній процес, професійні компетентності, функції науково-педагогічного працівника.

Мета та предмет курсу: набуття здобувачами ступеня доктора філософії практичних навичок та досвіду викладацької діяльності, необхідних для викладання дисципліни за профілем отриманої спеціальності у закладах вищої освіти після отримання освітньо-наукового рівня PhD.

Компетентності та програмні результати навчання:

СК 3. Здатність реалізовувати науково-педагогічну діяльність та управління освітнім процесом у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі сучасних наукових підходів.

СК 5. Здатність започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати процес наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

РН 3. Планувати, виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з проблем професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також

підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї з використанням сучасного інструментарію.

РН 6. Інтегрувати передові концептуальні та методологічні підходи з науково-дидактичних, виховних, адаптивних та інших основ професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї.

РН 7. Розробляти інноваційні методи і практики викладання конкретних навчальних дисциплін, посібники, підручники у сфері професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, а також – підготовки відповідних педагогічних кадрів для неї на основі системного наукового світогляду з використанням інноваційних педагогічних технологій.

РН 8. Організовувати та здійснювати освітній процес у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти на сучасних наукових засадах та прогнозувати результати впливу власного дослідження на покращення його якості.

Зміст асистентської практики:

Суть асистентської практики складає навчально-методична робота, яка і визначає її основну мету. Саме в ході навчально-методичної роботи реалізуються основні завдання практики, що полягають у формуванні навичок викладацької діяльності. Навчально-методична робота полягає в наступному: відвідуванні лекцій, семінарських занять та консультацій, що проводять провідні викладачі кафедри з метою вивчення методичного досвіду, оволодіння методикою підготовки до занять і методикою викладання навчального матеріалу; освоєнні засобів організації та контролю самостійної роботи здобувачів вищої освіти; відвідуванні занять, що проводять аспіранти- практиканти з подальшим обговоренням та письмовим рецензуванням.

Навчально-методична робота аспірантів має дві складові частини, що доповнюють одна одну: пасивна та активна (аудиторна) практика. Виходячи з того, що загальний обсяг асистентської практики складає 180 годин, на пасивну практику відводиться 135 годин, а на активну практику відводиться 45 годин.

Пасивна практика в більшості випадків передуює активній (аудиторній). Вона полягає у відвідуванні лекцій, семінарських занять, консультацій які проводять провідні викладачі кафедри; участь у навчально-методичній роботі кафедри. Пасивна практика передбачає опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять, роботу в бібліотеці, підготовки текстів лекцій та методичних розробок семінарських занять, що будуть проводитись, відвідування занять викладачів факультету та систематичне спілкування з керівником практики, участь в установчих зібраннях з питань проведення практики. Зокрема, обов'язковим елементом пасивної практики є відвідування лекцій та семінарських занять інших аспірантів, що проходять асистентську практику та підготовки письмової рецензії на проведені ними заняття.

Активна (аудиторна) практика є основною у всьому процесі асистентської

практики, оскільки саме в ході активної практики виявляються та закріплюються викладацькі здібності аспірантів. Активна практика включає в себе: самостійне проведення лекцій та семінарських (практичних) занять; проведення консультацій; участь у методичній роботі базової кафедри та інше.

До початку активної практики аспіранти надають провідному викладачеві тексти лекцій та методичні розробки практичних (лабораторних) занять. Об'єм лекції складає 10-15 сторінок тексту, методичних розробок – 3-5 сторінок. Після узгодження тексту лекцій і методичних розробок з викладачем аспірант допускається до самостійного проведення занять.

На залікових заняттях мають бути присутні провідний викладач, викладачі кафедри (за бажанням) та інші аспіранти-практиканти. Після закінчення лекції (практичного або лабораторного заняття) проводиться обговорення, в якому беруть участь всі присутні. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного (стосовно змісту лекції, заняття) та методичного (якість подачі матеріалу, контроль над аудиторією, активність здобувачів вищої освіти, використання технічних засобів навчання і т.п.) плану. Аспіранти-практиканти фіксують свої зауваження письмово у вигляді рецензії, провідний викладач оцінює кожне заняття та надає рецензію з оцінкою.

Об'єм **активної** асистентської практики складає 45 годин, із них:

- проведення 2 лекцій - 4 години;
- проведення 4 практичних або лабораторних занять - 8 годин;
- проведення консультацій – 2 години;
- участь у методичній роботі кафедри - 31 година.

Основні етапи проходження практики

I етап	Знайомство з кафедрою, навчальною групою. Відвідування занять провідних викладачів кафедри. Знайомство з документацією. Складання індивідуального плану роботи. Планування роботи. Планування й підготовка до занять.	Консультація керівника
II етап	Затвердження плану й тексту лекцій або практичних (лабораторних) занять у керівника практики. Підготовка до занять. Проведення пробних занять. Відвідування занять інших практикантів.	Консультація керівника
III етап	Проведення відкритих лекційних та практичних (лабораторних) занять. Відвідування відкритих занять інших аспірантів-практикантів.	Консультація керівника
IV етап	Оформлення документації. Підготовка та захист звіту. Підведення підсумків практики.	Консультація керівника

Обов'язки керівника асистентської практики

- бере участь у первинному інструктажі аспірантів (перед початком практики) і в підсумковій конференції (при завершенні практики);
- у випадку неявки аспірантів на практику, порушення ними трудової дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій повідомляє про це письмово (службовою) завідувача кафедрою та науковий відділ;
- планує навчально-виховну роботу аспірантів-практикантів, надає методичну допомогу у підготовці і проведенні занять тощо;
- відвідує заняття аспірантів-практикантів, бере участь у їх обговоренні, оцінює;
- надає практикантам допомогу у розробці конспектів, бере участь в обговоренні проведених занять тощо;
- на засіданнях кафедри доповідає про стан проходження, а також про підсумки практики.

Вимоги до звіту

Індивідуальні звіти аспірантів-практикантів є основним звітним документом. На основі усного звіту та письмового індивідуального звіту на засіданні кафедри затверджується загальна оцінка практики. Індивідуальний зміст містить: щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики, з помітками про виконання кожного виду роботи;

- тексти лекцій, що читав практикант;
- методичні розробки відповідних практичних або лабораторних занять;
- індивідуальний звіт з робочим планом проходження практики;
- рецензії на заняття практикантів, які відвідав аспірант;
- рецензію керівника практики;
- рекомендації про вдосконалення практики.

Оцінка результатів практики

Диференційованій оцінці з боку керівника підлягають всі завдання, що виконує аспірант-практикант. Лекції та семінарські заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання. Оцінки заносяться в щоденник практики керівником практики. Кінцева узагальнена оцінка затверджується кафедрою. Вона повинна урахувати рівень виконання завдань практики та зміст представлених документів.

Аспіранти, робота яких визначена як незадовільна, зобов'язані пройти практику другий раз без відриву від занять.

Критерії оцінювання

Педагогічна практика аспірантів оцінюється за всіма видами діяльності відповідно до розробленої системи балів

Види роботи	Кількість балів
Підготовка та проведення лекцій	20 балів
Конспект лекції	10 балів
Підготовка та проведення практичних занять	40 балів
Конспект практичного (лабораторного) заняття	10 балів
Звіт	15 балів
Оформлення документації	5 балів

Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90–100	A
78–89	B
65–77	C
58–64	D
50–57	E
35–49	FX (з можливістю повторного складання)
1–34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: комп'ютери, мультимедійне обладнання.

Методичне забезпечення: методичні рекомендації для аспірантів.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Жигір В. І., Чернега О. А. Професійна педагогіка: Навч. пос. К.: Кондор, 2016. 336 с.
2. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 548 с.
3. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання: навч. посібник. 2-е вид., доповн. і переробл. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 580 с.
4. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Х.: Вид-во НУА, 2005. 359 с.
5. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Ч. 1. Х.: Вид-во НУА, 2010. 480 с.
6. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Ч. 2. Х.: Вид-во НУА, 2010. 450 с.
7. Нікуліна А. С., Молчанов В. М., Верченко Н. В., Торба Ю. І. Основні аспекти педагогіки профтехосвіти: Навчальний посібник. Донецьк: ДІПО ІПП, 2006. 296 с.
8. Оршанський Л. В., Сидоренко В. К. Професійна педагогіка: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Професійне навчання». К, 2006. 360 с.
9. Якимович Т. Д. Основи дидактики професійно-практичної підготовки: навчально-методичний посібник. Львів, 2013, 138 с.

Додаткові

1. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Д., 2014. 416 с.
2. Мільто Л. О. Теорія і технологія розв'язання педагогічних задач: навч. посіб. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 156 с.
3. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи: підручник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://bdpu.org> – сайт БДПУ
2. <http://www.mon.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства освіти та науки України
3. <http://www.iteach.com.ua> – український сайт програми Intel «Навчання для майбутнього»
4. <http://edu.bdpu.org> – сайт бібліотеки Бердянського державного педагогічного університету
5. <http://www.apsu.org.ua> – Академія педагогічних наук України

6. <http://www.kristti.kiev.ua> – Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів
7. <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, заклади вищої освіти України
8. <http://www.edu-ua.net> – освітня українська мережа
9. <http://o-svit.iatp.org.ua> – каталог освітніх ресурсів
10. <http://www.osvita.org.ua/> – освітній портал
11. <http://www.uchobe.net.ua> – каталог навчальних закладів України
12. <http://www.intellect.org.ua> – мережа аналітичних центрів України